

"IN HET VOETSPoor VAN DE HERDER"

Voor mensen die geen QR codes kunnen inscannen met hun GSM maakten we als alternatief deze folder (anders laten liggen aub)

QR- Wandeling van 1 april tot 13 juni 2021

Vertrek : achter het nieuwe gebouw (aan de zandbak)

**Provincie
Antwerpen**

WELKE SCHAPEN VIND JE HIER ?

In het Prinsenveld vind je het Kempens heideschaap. Het Kempens heideschaap is een zeer oud schapenras.

Al vanaf de middeleeuwen worden deze schapen gebruikt voor de productie van melk, wol, vlees.....en mest. Deze mest werd dan gebruikt om de velden rondom de boerderij te kunnen bemesten. Na de uitvinding van het kunstmest was dit schapenras niet meer interessant voor de landbouw. Er zijn andere rassen die meer wol, vlees en melk geven.

Kemp VZW heeft dit ras opnieuw geïntroduceerd in de Kempen. Het wordt nu ingezet om op een natuurlijke manier aan landschapsbeheer te doen.

Het Kempens schaap is een middelgroot schaap dat de indruk geeft om hoog op de poten te staan. Het dier is egaal wit of zeer lichtbruin. De kop is lang, smal, onbehaard en net als de poten geheel wit van kleur.

De schapen worden op meerdere plaatsen in het Prinsenveld uitgezet. Je komt ze tijdens deze wandeling zeker ergens tegen.

Ken je dit gezegde al? "Zijn schaapjes op het droge hebben"
De zaken op orde hebben of voldoende hebben om niet meer te hoeven werken.

WHAT'S IN A NAME ?

Wie is het?

Ooi = vrouwelijk schaap. Het volwassen gewicht van de ooi bedraagt tussen de 45 en 50 kg.

Ram = mannelijk schaap. Het volwassen gewicht van de ram bedraagt tussen de 50 en 60 kg.

Lam = babyschaap tot 1 jaar oud

Hamel = gecastreerde ram

Kween = Tweeslachtig dier, kenmerken van ram en ooi

Ken je dit gezegde al? "Als er 1 schaap over de dam is, volgen er meer" Als 1 persoon iets nieuws geprobeerd heeft, durven anderen het ook wel.

HOE ZIET EEN DAG ERUIT VAN DE KEMP-HERDER?

De herder vertrekt thuis met zijn honden naar de plaats waar de kudde op dat moment verblijft. Hij laat de schapen uit de nachtpen en hoedt de schapen 3 tot 4 uur.

's Middags maakt hij een nieuwe nachtpen. Dit is een kleine plek omgeven door elektrische netten, hierin hebben de schapen ook toegang tot water, zout en mineraalblokken.

In de namiddag hoedt hij nog een paar uren, daarna gaan de schapen in de nachtpen en gaat de herder terug naar huis. Soms staan de schapen ook continu in netten en is de job van de herder de netten te verplaatsen. In het weekend staan de kuddes meestal in grote vakken, zodat de herder het in het weekend wat rustiger aan kan doen.

Kemp VZW wandelt zeer veel met haar kuddes, regelmatig kom je ons wel eens tegen met een kudde (tussen de 250 en 300 ooiën). Het wandelen heeft veel voordelen, de kudde blijft in prima conditie en de hoeven slijten af op een natuurlijke manier. Oudere dieren mogen mee met de bezemwagen.

Ken je dit gezegde al? "Zo koud als een kaalgeschoren schaap"
Heel erg koud

HOEDEN OF DRIJVEN?

Het verschil tussen hoeden en drijven zit 'm vooral in de manier van werken van de hond. Over het algemeen kun je zeggen dat een **border collie schapen drijft** en een **herdershond schapen hoedt**.

Hoeden is het begeleiden van een schaapskudde bij het grazen en het trekken. Bij het grazen moet de herder erop toezien dat de schapen niet op akkers en velden komen die niet door de schapen begraasd mogen worden, maar dat ze alleen daar blijven waar dat toegestaan is.

Hiervoor wordt de herdershond ingezet om de grenzen te bewaken. De grenzen worden door de schaapherder aan de hond aangegeven, waarop de hond op de grenzen heen en weer loopt om te voorkomen dat de schapen daar over heen gaan. Tijdens het verplaatsen van de kudde loopt de schaapherder aan de kop van de kudde. De herdershond loopt aan de zijkant van de kudde mee om te voorkomen dat de weg volledig door de schapen geblokkeerd wordt.

Bij het schapen **drijven** loopt de hond achter de kudde om te zorgen dat ze voorwaarts blijft lopen. Hierdoor kan een hond die drijft zelfstandig de schapen over een grote afstand ophalen. Over het algemeen werken hoedende honden dichterbij de schapen dan de drijvende honden.

Bij Kemp VZW gebruiken ze meestal een border collie, hoewel er sommige herders ook andere honden inzetten voor de begrazing.

fluitje border collie

Ken je dit gezegde al? "Een wolf in schaapskleren"
Een gevaarlijk iemand die zich onschuldig voordoet.

SCHAPEN-WELLNESS & CARE

Meerdere malen per jaar krijgen alle schapen een “medische controle”. De hoeven en tanden worden dan goed nagekeken.

Wist je dat ...

- een schaap enkel onderaan tanden heeft?
- je aan het slijten van de tanden kunt zien hoe oud het schaap is?
- schapen bij het scheren altijd een medische controle krijgen?
- schapen enkel likken aan een liksteen als ze deze mineralen nodig hebben?
- in de winter de dieren gewoon buiten staan? Schapen kunnen op stal worden gehouden, maar de ervaring leert dat de dieren veel gezonder en gelukkiger zijn als ze buiten kunnen staan met hun wollen trui aan
- begin februari de lammetjes geboren worden? Daarvoor komen de dieren per groep naar binnen zodat de juiste zorgen en registratie kan gebeuren. Vanaf dat ooi en lam er klaar voor zijn gaan ze terug naar buiten;
- Kemp VZW ernaar streeft om haar schapen op een ecologische en duurzame manier te verzorgen/beheren? Zij gebruiken zelden antibiotica tenzij het echt nodig is. De schapen eten doorheen het begrazingsseizoen enkel lokale grassen en kruiden.

Ken je dit gezegde al? “Nu heb je het schaap aan het schijten”

Nu komen er problemen van.

LAMMETJESTIJD

Ook het schaap krijgt kinderen. Deze kinderen noem je een lam. Bij het Kempens schaap worden er meestal 1 à 2 lammetjes per keer geboren. Voordat er lammetjes zijn moet er nog veel gebeuren. Eerst moet de ooi worden gedekt. Dan is de ooi gemiddeld 148 dagen zwanger.

De moeder likt de lammetjes schoon. Als de lammetjes zijn geboren moeten ze biest drinken. Dat is de eerste melk die de moeder geeft. Na een paar dagen mogen de lammeren ook wat hooi of gras eten.

De moeder likt de lammetjes schoon. Als de lammetjes zijn geboren moeten ze biest drinken. Dat is de eerste melk die de moeder geeft. Na een paar dagen mogen de lammeren ook wat hooi of gras eten. Na een paar weken mag je er wat water bijgeven, maar ze moeten nog wel melk blijven drinken. Als de lammeren tandjes beginnen te krijgen worden ze gevoederd met sojavrije heidebrokken. Dit is krachtvoer. Er zitten een heleboel vitaminen in, en die zijn heel belangrijk voor de lammeren.

Ken je dit gezegde al? “Vijf poten aan een schaap zoeken”
iets proberen te vinden dat er niet is.

KAPPERSBEURT

Elk jaar worden de schapen 1 keer geschoren. Schapen worden van oudsher in de zomermaanden geschoren als het een tijd lekker warm is geweest. Dan is het wolvet lekker zacht en gaat het scheren veel makkelijker.

Vroeger gebeurde scheren met een schapenschaar. Tegenwoordig gebeurt het met een scheermachine. Dat gaat veel sneller. Er moet altijd een klein laagje wol op blijven zitten, zodat het schaap het niet koud krijgt. Hieronder zie je het scheren van een schaap met een scheermachine.

Met de wol die Kemp hierbij oogst worden kussens en dekbedden gemaakt: "MOLWOL". Link naar de webshop: <https://kempvzw.be/kempshop>

Schape scheren is niet enkel nodig om wol te kunnen oogsten. We gaan zo ook de wolvlieg of de groene vleesvlieg tegen. Deze legt eitjes in de wol van de schape. De maden eten dan letterlijk het schaap op.

Ken je dit gezegde al? "Zijn schape scheren"
Er de winst uithalen

BIODIVERSITEIT EN DUURZAAMHEID

Door het inzetten van Kempense schape in het Prinsenspark werken we mee aan biodiversiteit en duurzaamheid.

- Gronden die begraasd worden verarmen, waardoor heide weer volop tot bloei kan komen. Deze heide is belangrijk voor verschillende reptielen, insecten, zoogdieren en vogels.
- Het is de meest CO2 vriendelijke manier om grasoppervlaktes te beheren
- Geen restmateriaal
- Meestal goedkoper dan machinaal
- Zeer efficiënt
- Landschappelijk waardevol
- Omzetten van vegetatie in vlees en wol
- Bestrijden Amerikaanse vogelkers, Amerikaanse eik, distels, brandnetel, bramen enz.

- Insecten en zaden die de schapen gebruiken als een **ecologische taxi**. Via de vacht liften zaden en insecten mee. Zaden worden ook meegenomen in de hoeven, wanneer een kudde schapen voorbij komt wordt de grond ook luchtig gemaakt waardoor deze zaden gemakkelijk kunnen nestelen in de grond. Ook insecten maken dankbaar gebruik van de omgewoelde grond. Via de mest worden vooral de zaden verspreid.

Ken je dit gezegde al? "Zijn schapjes geschoren hebben".
Van zijn rente kunnen leven.

Hopelijk hebben jullie van deze wandeling genoten!

Wil je graag meer info?

Neem dan zeker een kijkje op: <https://kempvzw.be/>

Of luister naar deze **podcast** over schapen:
<https://radio1.be/schaapherder> (om thuis of in de auto te beluisteren).

Bekijk thuis ook volgende **filmpjes die hier op de QR codes** stonden :

https://www.youtube.com/watch?v=nYBOIJ9Dj0Y&feature=emb_logo

<https://youtu.be/-XzsOKEVWwU>

Deze schapenwandeling is een samenwerking tussen :

**Provincie
Antwerpen**